

SYDINDIENS KYRKA OCH LUTHERANERNA

av

SIGFRID ESTBORN

Syd-India-kirken er stadig aktuell. Og ikke minst er spørsmålet om lutheranernes stilling til denne kirken — et unicum i kirkehistorien (hva man ellers mener om den) — gjenstand for betydelig oppmerksomhet. I denne artikkelen gir rektor, dr. theol. Sigfrid Estborn en utredning om de teologiske forhandlingene som i flere år er blitt ført mellom Syd-India-kirken og de lutherske kirkene. Dr. Estborn har helt fra begynnelsen av spilt en ledende rolle i disse forhandlingene.

Red.

Den 27 september 1947 inaugureres i Sankt Georgs-katedralen i Madras Sydindiens kyrka (The Church of South India). Det var en av de merkeligaste hendelsene i den ekumeniske rörelsens historia hittills, nästan ännu märkligare än tillkomsten av Världskyrkorådet året efter i Amsterdam. Ty detta är dock blott ett rådgörande och rådgivande organ för de sinsemellan självständiga kyrkor, som är anslutna till detsamma. Men i Sydindien var det en rad förut självständiga kyrkor av olika konfession, som, under uppgivande av sin egen identitet, förenades i en gemensam ny kyrka.

Det var inte en tillfällighet, att detta skedde på ett missionsfält och just i Indien. Ty ute på missionsfältet kämpar alla de kristna missionerna och samfunden en gemensam kamp mot den omgivande hedendomen, och dennas mäktiga tryck gör behovet av en enad front starkare förnummet än här hemma. I Indien är detta tryck mäktigare än på många andra missionsfält, och dessutom kan Indien uppvisa en ovanligt brokig karta av olika kristna missioner, ty alla den västerländska världens kyrkor och samfund har sänt missionärer till Indien och där upprättat dotterkyrkor.

Ganska tidigt kändes därför behovet av samverkan, och redan på 1870-, 80- och 90-talen samlades man därute i stora allmänna missionärskonferenser, som vid 1900-talets början föranledde dylika konferenser av de sändande kyrkorna och sällskapen i England och Amerika. Detta ledde slutligen till den första världsmissionskonferensen i Edinburgh 1910 och till bildandet av det Internationella Missionsrådet.

I Sydindien gick man emellertid vidare — från samverkan till sammanslutning — och 1908 förenades de presbyterianska och kongregationalistiska samfundet där i en gemensam kyrka, Sydindiens förenade kyrka (South India United Church).

Men detta var bara en början. Elva år senare, alltså året efter det första världskrigets slut, hölls i det gamla Trankebar, den evangeliska missionens i Indien vagga, ett berömt möte av representanter för så gott som alla evangeliska missioner och kyrkor i Sydindien för att diskutera frågan om en enda enad sydindisk kyrka. Hänförelsen var stor, och med ett par undantag enades man om att omedelbart börja arbetet på en konstitution för en sådan kyrka. Man såg optimistisk på läget och hoppades snart vara färdig. Arbetet visade sig vara besvärligare, än man trott. Det tog 28 år. Under tiden hade förslaget till konstitution omarbetats sju gånger. Men i 1947 var fyra stora, sinsemellan mycket olika konfessioner, nämligen anglikaner, metodister, presbyterianer och kongregationalister, beredda att förenas i en gemensam kyrka.

Man kan skönja tre stora principer, som varit ledande i detta arbete och som kommer till uttryck i kyrkans konstitution. Först och främst en föresats och strävan att ödmjukt söka finna Guds vilja i varje fråga och att sedan villigt följa den. För det andra en helig förpliktelse (pledge) från var och en av de kyrkor och samfund, som förenat sig, att helt respektera varandra och i fullt förtroende lämna varandra frihet i det som för var och en är väsentligt, så att ingen söker absorbera de andra eller påtrycka dem sin särprägel, vare sig genom kyrklig myndighet eller genom majoritetsbeslut. Slutligen, att varje kyrka eller samfund medför in i den nya kyrkan vad som för var och

en är väsentligt och värdefullt, i ödmjuk villighet att låta det omsmältas och tillsammans med det hela gestaltas i en ny form, som kan finnas tjänlig för den nya gemenskapen, för att på det sättet, under Guds andes ledning, en enhetlig kyrka skall kunna växa fram, gestaltad i den form och utrustad med de organ, som bäst tjänar Kristi sak i de förhållanden, som betingas av dess arbete bland Indiens folk.

En sådan kyrka kan icke göras fix och färdig på en gång, vare sig ifråga om organisation, gudstjänstordning eller teologi. Den bör från början ges en rätt inriktning, men sedan måste den lämnas tid och frihet att växa och själv skapa de tjänliga formerna för sitt liv.

Det saknades icke olycksprofeter. Men de har hittills icke blivit sannspådda. Nog var detta att «våga stora ting för Gud», men man «väntade stora ting av Gud». Att vågstycket lyckats, beror utan tvivel på just detta: «för Gud» och «av Gud».

Hur har nu lutheranerna i Indien ställt sig till denna märkliga kyrkoskapelse? De var också inbjudna till mötet i Trankebar 1919 och hade sänt ett par representanter. Men dessa förklarade, att de kunde vara med om en union endast om de lutherska bekännelseskriterierna lades till grund för densamma. Lutheranerna (liksom baptisterna) drog sig sedan tillbaka från de fortsatta förhandlingarna och stod under hela den tid dessa pågick passiva utanför. När man nu efteråt ser på detta förhållande, måste man beklaga det, ty hade de varit med, kunde de från början ha utövat ett betydelsesfullt inflytande på gestaltningen av den nya förenade kyrkan och förmedlat luthersk kristendoms- och kyrkosyn till densamma. Det är svårare nu, när kyrkan har bildats och börjat skapa fasta former för sitt liv.

Vid kyrkans tillkomst 1947 märktes en viss oro i det lutherska lägret. I jämförelse med den stora nya förenade kyrkan fann sig lutheranerna, numerärt sett, reducerade till en sekt. Vid samma tid tillkom emellertid det Lutherska Världsförbundet, och detta gav ny näring åt de lutherska enhetssträvandena i Indien. En gammal tanke fick nytt liv, nämligen att för-

vandla den indiska lutherska kyrkofederationen till en förenad all-indisk luthersk kyrka. En betydande minoritet bland lutheranerna yrkade dock på att förhandlingar om union skulle upp- tagas med den Sydindiska Kyrkan. De som arbetade för en för- ening av alla lutherska kyrkor i Indien förklarade, att den pla- nerade lutherska kyrkan skulle vara ett första steg på vägen till en vidare kyrkunion. Det var emellertid uppenbart, att en luthersk kyrkunion skulle betydligt fördröja ett samgående med den Sydindiska Kyrkan, och detta fann minoriteten vara betänkligt, då ju redan mycken värdefull tid försuttits och ytterligare dröjsmål givetvis skulle försvåra och kanske omöj- liggöra en union med den Sydindiska Kyrkan.

På sin första synod (1948) sände den Sydindiska Kyrkan ut en inbjudan till lutheranerna, baptisterna och den evangeliskt reformerade delen av de Tomas-kristna att öppna underhandlin- gar om union. Lutheranerna och baptisterna accepterade inbju- dan; de Tomas-kristna har senare inlett underhandlingar.

Ett första sammanträde mellan representanter för den Syd- indiska Kyrkan, lutheranerna och baptisterna hölls i Madras i december 1948. Man beslöt där, på förslag av pastor Paul San- degren, att upprätta en teologisk kommission med uppgift att studera vissa lärofrågor.

I denna situation kände vi i Gurukul (på den tiden den Evan- gelisk-Lutherska Tamulkyrkans Prästseminarium) det nöd- vändigt att skaffa oss fast mark under fötterna. Vi vidtog två åtgärder. Vi bildade, för det första, en studiecirkel för att stu- dera den Sydindiska Kyrkans konstitution med särskild hän- syn till lutherska frågeställningar. För det andra föreslog vi, att en luthersk teologisk kommitté skulle bildas för att studera vår lutherska bekännelse i ljuset av den nya problemställnin- gen i Indien.

Våra lutherska bekännelseskrifter tillkom ju alla i Tyskland på 1500-talet som svar på de frågor och problem, som den då- varande situationen där hade skapat. Kyrkans situation i Indien i dag är ju i många avseenden en annan och skapar många nya problem, som icke existerade i Europa i det 16:de århundradet.

Den lutherska kyrkofederationen i Indien accepterade detta förslag och tillsatte en sådan kommitté att på nytt studera innebörden av vår evangelisk-lutherska tro och sammanfatta den, i enkla ordalag, i en kortfattad bekännelse med särskild hänsyn till de problem, som kyrkan ställs inför i Indien i nutiden.

I denna kommitté inriktade vi, i enlighet med vårt uppdrag, våra studier, under ledning av våra lutherska bekännelseskriter, främst på Guds eget ord. Vi sökte undvika att begagna och upprepa gamla teologiska formuleringar och slagord, skapade i tidigare teologiska och konfessionella strider. Vi tog sikte på de teologiska problem, som den unga kyrkan i Indien konfronteras med.

Efter en längre tids arbete sändes resultatet av våra bemödanden ut på remiss till Federationens kyrkor för att granskas och diskuteras på deras prästmöten och konferenser. I ljuset av de så framkomna anmärkningarna och kommentarerna omarbetades bekännelsen flera gånger, innan den förelades Federationen. Detta skedde på Federationens konferens i Guntur 1951, där den blev godkänd och anbefalld åt de enskilda kyrkorna. Den föreligger i en liten skrift, «Doctrinal Statement presenting the confessional basis of the Federation of Evangelical Lutheran Churches in India», Trankebar Publishing House, Vepery, Madras.

Ändamålet med detta Doctrinal Statement var trefaldigt: 1) det skulle utgöra en dogmatisk grundval för de lutherska kyrkorna i Indien; 2) det skulle tjäna som en förberedelse för samtalen med den Sydindiska Kyrkan; 3) det skulle utgöra grundval för underhandlingar med Missourisynoden i Indien, som hade planer på att ingå i den Lutherska Kyrkofederationen. Det första och det tredje av dessa ändamål har kommit inte så litet i skymundan, enär under de senaste fyra-fem åren samtalen med den Sydindiska Kyrkan nästan helt dominerat intresset.

Vår studiecirkel i Gurukul underkastade den Sydindiska Kyrkans konstitution en ingående granskning med särskild hänsyn till lutheranska synpunkter och frågeställningar. Resul-

taten av vår undersökning publicerades i en liten skrift «Lutherans and Church Union», Trankebar Publishing House, Vepery, Madras.

Med tillfredsställelse kunde vi konstatera, att den Sydindiska Kyrkan stod på solid och god ätkristen grundval. Den upp bäres av fyra grundpelare: 1) den Heliga Skrift, i Gamla och Nya Testamentets kanoniska böcker «såsom högsta och avgörande norm för tron»; 2) den Apostoliska och den s. k. Nicenska trosbekännelsen såsom «väktare (safeguards) och vittnen om denna tro»; 3) dopets och nattvardens båda sakrament såsom «nådemedel, genom vilka Gud verkar i oss»; samt 4) prästämbetet såsom «en gåva av Gud genom Kristus till Hans kyrka till tjänst för alla dess medlemmar i världen om deras andliga liv», samt den historiska episkopala ordningen såsom tjänlig för kyrkan i Sydindien — utan att därmed förbinda någon särskild lära om dess innebörd.

Utrymmet tillåter icke att här närmare gå in på detaljer i den utläggning av dessa fyra grundprinciper, som konstitutionen innehåller. Vare det nog sagt, att vår studiecirkel icke fann någonting i konstitutionen, som står i konflikt med vår lutherska bekännelse och tradition. På somliga punkter syntes oss en tydligare formulering önskvärd, i somliga stycken fann vi den kristna tron klarare uttryckt än på motsvarande punkter i våra lutherska bekännelseskrifter. Vi kom därför till den slutsatsen, att den sydindiska Kyrkans konstitution utgjorde en fruktbar grund för underhandlingar om lutheranernas förening med denna kyrka.

Vid ett av sammanträdena i vår studiecirkel var den Sydindiska Kyrkans moderator, biskop Michael Hollis, närvarande. I diskussionen och i det skriftliga uttalande han fogade till vår publikation gjorde han det klart, att vid en eventuell förening av den Sydindiska Kyrkan och lutheranerna det inte kunde bli fråga om att den ena kyrkan skulle absorbera den andra, utan om en ömsesidig modifikation, en förening av två jämställda parter, i vilken båda bidrog med sitt bästa — «i annat fall skulle Sydindien berövas något som Gud har givit åt det».

Denna inställning från den Sydindiska Kyrkans sida har sedan ständigt kommit till synes i de överläggningar, som ägt rum i den ovannämnda teologiska kommissionen, vilken kom till stånd efter mötet i Madras 1948. Vi återgår nu till skildringen av dessa samtal.

Kommissionen sammanträdde första gången i Tambaram 1949 under ledning av den Sydindiska Kyrkans biskop i Madura, ex-presbyterianen Lesslie Newbiggin.

Större delen av tiden upptogs av diskussioner med baptisterna, mot vilka lutheranerna och den Sydindiska Kyrkan hade en gemensam front. Lutheranerna och den Sydindiska Kyrkan kom därför inte till tals om sina eventuella skiljaktigheter. Det hade ofta framhållits på visst lutherskt håll, att skillnaden i läran mellan lutheranerna och den Sydindiska Kyrkan var så stora, att en förening låg utanför det tänkbaras gräns. Undertecknad var övertygad om att så icke var fallet. Resultatet av vår studiecirkel i Gurukul pekade ju i helt annan riktning. Det var därför angeläget, att lutheranerna och den Sydindiska Kyrkan ensamma skulle få dryfta sina teologiska problem. Ett förslag att kommissionens arbete skulle delas upp på två linjer för det ändamålet antogs, och vid nästa sammanträde (Madras 1950) hade arbetet ordnats på sådant sätt. Då baptisterna förklarade, att de för sin del inte hade någon avsikt att förena sig med den Sydindiska Kyrkan, beslöts att de triangulära överläggningarna skulle inställas tills vidare. Lutheranerna och den Sydindiska Kyrkan beslöt att fortsätta sina samtal. Sedan dess har ytterligare fem samtal ägt rum, alla i Bangalore (1951, 1953, 1954, 1955 och 1956). Därvid har följande ämnen behandlats i föredrag och diskussioner: 1) läran om den Helige Ande, 2) livet i Kristus, 3) kyrkans auktoritet, 4) Bibelns auktoritet, 5) lag och evangelium, 6) utkorelsen, 7) kyrkans synliga enhet, 8) nattvarden, och 9) kyrkans väsen.

De punkter lutheranerna var mest angelägna om att få klarlagda och på vilka de väntade väsentliga meningsskiljaktigheter var frågorna om lag och evangelium, utkorelsen och natt-

var den. Den Sydindiska Kyrkan har ju kalvinsk och anglikansk bakgrund, och det var främst på dessa punkter lutheraner och reformerta tidigare gick isär. Till mångas överraskning och förundran visade det sig emellertid, att på ingen av dessa punkter existerade någon saklig skillnad i uppfattningen, även om uttrycken i vissa fall är olika. Efter grundliga diskussioner lyckades kommissionen enas om gemensamma uttalanden på alla dessa punkter.

En punkt, på vilken meningarna i början gick skarpt isär, var den angående nödvändigheten av fullständig teologisk och bekännelsemässig enighet före en eventuell union. Lutheranerna hävdade, att man först måste enas om läran, sedan kunde man underhandla om union. Den Sydindiska Kyrkan däremot menade, att om två kyrkor hade övertygat sig om att var och en av dem stod på äkta biblisk grund, detta vore en tillräcklig basis för förhandlingar om union mellan dem. Om kyrkorna enades på sådan grundval i fullt förtroende för varandra och i uppriktig villighet att lära av varandra och leva tillsammans under Guds andes ledning, kunde man vänta och hoppas, att de skulle växa samman till en enhetlig kyrka, som så småningom skulle kunna forma ut en enhetlig teologi och en gemensam bekännelse. De hade funnit, att detta är den riktiga och, isynnerhet i Indien, den enda framkomliga vägen. Den indiska kyrkans teologi är ännu i vardande. Den måste ges tid att tänka igenom de kristna frågorna från indisk synvinkel. Dess bekännelsemässiga utformning av den kristna läran måste tålmodigt och förtroendefullt lämnas åt framtiden.

Det kan nog inte nekas, att vissa grupper inom lutheranernas led hade en intellektualistisk syn på detta problem. De menade, att «den rätta läran» en gång för alla hade blivit fastställd och slutgiltigt formulerad, och att dessa formuleringar därför måste vara absolut gällande för alla tider och på alla orter. Diskussionen inom lutheranernas egna led ävensom samtalen med den Sydindiska Kyrkan har väsentligt ändrat på denna inställning. Det tidsbestämde och relativa elementet i teologiska formuleringar har blivit klarlagt.

Har nu detta teologiska arbete lett til några praktiska resultat? Vid sitt möte i Bangalore 1954 enades kommissionen om följande uttalande:

Vi konstaterar med tacksamhet, att vi i våra diskussioner hittills inte har funnit någon väsentlig skillnad mellan oss ifråga om grundläggande kristna läror. Vi har funnit, att vi är ett i sökandet efter att förstå Guds vilja, såsom den är uppenbarad i den Heliga Skrift och i strävan att gestalta kyrkans liv och lära i överensstämmelse därmed. Vi betygar därför, att överensstämmelsen mellan oss ifråga om läran är så stor, att den berättigar till närmare gemenskap mellan våra kyrkor än den som nu existerar.

Vid kommissionens möte följande år (1955) enades vi om att tiden var inne att gå från ord till handling, och vi beslöt därför att föreslå våra respektive kyrkor att träffa en överenskommelse, som skulle innebära predikstols- och nattvardsgemenskap mellan dem såsom ett första steg på vägen till förening. Förslaget har gått från kommissionen till de berörda kyrkorna, som ju ensamma kan bestämma i saken.

Det var en anda av ömsesidig förståelse, broderlig gemenskap och andlig samhörighet, som präglade kommissionens möten och som ganska väsentligt förändrade enskilda medlemmars inställning till frågan om union. Men denna anda har ännu inte trängt ner i de breda lagen bland kyrkfolket. Här återstår ett viktigt och oundgängligt arbete att utföra, om unionen skall kunna förverkligas. Kommissionen var 1955 enhälligt av den mening, att detta arbete måste börja omedelbart och bedrivas med all energi och föreslog därför vissa åtgärder för detta ändamål.

Vi var då uppfyllda av hopp och endräktig glädje. Men vid kommissionens sista sammanträde (1956) synes något ha inträffat, som bringat frågan i ett annat läge. Den enda fråga, som återstod att behandla, var den om kyrkans väsen, och vi hade haft gott hopp om att kunna enas i den frågan liksom i alla de övriga, så mycket mer som Sydindiska Kyrkans uppfattning av kyrkan och ämbetet, principiellt sett, inte skiljer

sig från den lutherska. Ifråga om biskopsämbetet intar den Sydindiska Kyrkan den ståndpunkten, att detta, för att uttrycka saken kortfattat, hör med till kyrkans *bene esse* (välfärd), men längre går den inte. Samma uppfattning är ju gammal i många lutherska kyrkor och vinner en stigande utbredning även i sådana, som inte är episkopala ännu.

Det fanns alltså goda förutsättningar för samförstånd också på denna punkt. Inte desto mindre synes detta sista möte ha slutat i missförstånd. Vad kunde orsaken vara till denna utgång? Det synes förhålla sig så, att till det jubiléum, som firades i Trankebar till 250-års minnet av den Dansk-Halleska missionen, hade kommit delegater, från en del håll, som energiskt avrädde från samgående med den Sydindiska Kyrkan. Somliga medlemmar i den teologiska kommissionen hade tydligen påverkats i hög grad av sådana synpunkter och gjorde till sin uppgift att förhindra ett samförstånd.

Detta var ett överraskande och ovälkommet slut på de teologiska samtalen. Men det är givet, att så kan de inte få sluta. Dödläget måste övervinnas, ty *frågan om den sydindiska kristenhetens enande måste lösas positivt*.

Om det teologiska arbetet på frågan om kyrkans väsen vilar en tid, kan ju de regionala konferenser för arbetet bland kyrkfolket, som beslöts 1955, fortsättas. Det är hög tid. Utvecklingen rider fort i Indien numera. De nya reglerna för missionärers inresetillstånd, som utfärdades 1955, innebär, tydligt och omisskännligt, att de utländska missionssällskapens verksamhet i Indien visserligen tolereras under den nuvarande missionärsgenerationens tid, men att i nästa generation ingen utländsk mission skall finnas. Det betyder, att den unga indiska kristenheten snart blir helt hänvisad till sina egna resurser. Det är därför för henne en bjudande nödvändighet att se om sitt hus och sluta leden.